

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 18

Миколаїв

2025

Редакційна колегія вісника:

Берестнев В. Б., заслужений тренер (Миколаїв);

Бобіна О. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв);

Гогоренко О. В., канд. філол. наук (Миколаїв);

Деркач В. М., заслужений тренер, канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. (Миколаїв);

Карсканова С. В., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв);

Коваль С. С., канд. фіз.-мат. наук, доц. (Миколаїв);

Матвієнко Л. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв);

Матійко О. В., заслужений діяч мистецтв (Миколаїв);

Міняйлова А. В., канд. пед. наук, доц. (Миколаїв);

Наливайко В. С., канд. техн. наук, проф. (Миколаїв);

Трибулькевич К. Г., д-р пед. наук, доц. (Київ);

Філатова О. С., д-р філол. наук, проф. (Миколаїв);

Філіппова Н. М., канд. філол. наук, проф. (Миколаїв);

Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв);

Шаповалова І.В., канд. філос. наук, доц. (Миколаїв).

Відповідальний за випуск: **Бобіна О. В.**

Друкується за рішенням Вченої ради Навчально-наукового гуманітарного інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Протокол № 4 від 26.11.2025 р.).

Г94 Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. – Миколаїв: Ілліон, 2025. – Вип. 18. – 382 с.

У віснику опубліковані статті, що узагальнюють досвід роботи та результати досліджень у сфері вищої освіти та інших галузях знань. Основні рубрики вісника відповідають напрямам гуманітарної підготовки та соціально-гуманітарної освіти, яка здійснюється Навчально-науковим гуманітарним інститутом Національного університету кораблебудування. Вісник розрахований на викладачів, наукових працівників, фахівців, молодих науковців у сфері вищої освіти.

УДК 001(062.552)

© Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2025

**БОБІНА ОЛЕГ – ДИРЕКТОР НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО
ГУМАНІТАРНОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБЕДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

Шановний читачу!

Ви тримаєте в руках, а якщо забажаєте то, і почитаєте цікавий і незвичайний вісімнадцятий випуск Гуманітарного вісника НУК.

Цей номер відкривають матеріали підготовлені учасниками проєкту «Подолання розриву: розбудова потенціалу інклюзивної освіти в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях».

Проєкт почав реалізовуватися на початку 2025 р. за сприяння ЮНІСЕФ. Започатковано проєкт Командою академічних менеджерів НУК, реалізується командою викладачів і психологів НУК. Супроводжує проєкт команда одеського регіонального офісу ЮНІСЕФ.

Ці тексти – результат річної діяльності всіх учасників проєкту. Адже, щоб не придумав AI живий, реальний досвід, емоції і переживання він не передасть. Дякуємо нашим колегам які довірили плоди своєї праці Гуманітарному віснику.

Друга частина нашого збірника – роботи учасників XIII конференції «Миколаївщина і Північне Причорномор'я 2025». Ми друкуємо тези нашої конференції в нашому збірнику. Це має додати йому науковості, репрезентативності, сприяти поширенню Гуманітарного вісника серед колег і студентів.

Наступні частини вже є традиційними і містять результати роботи наших викладачів і студентів.

Тож читайте, рецензуйте і «кидайте» відгуки на електронну пошту oleg.bobina@nuos.edu.ua

**З подякою,
відповідальний за випуск Олег Бобіна**

Волкотрубенко Є. О.

студент спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення, Навчально-науковий інститут комп'ютерних наук та управління проєктами Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
jenya2010v@gmail.com

Шаповалова І. В.

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), iryna.shapovalova@nuos.edu.ua

ЕВОЛЮЦІЯ ПОРТОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МИКОЛАЇВЩИНИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ

Розглянуто історичну трансформацію портової інфраструктури Миколаївщини та її вплив на економічний розвиток Південного регіону України. Проаналізовано роль головних портових операторів, транспортно-логістичних коридорів і взаємозв'язку з аграрним сектором. Окрема увага приділена наслідкам повномасштабної війни 2022 р. для морської торгівлі та шляхам адаптації експортоорієнтованих ланцюгів постачання. Наведено практичні рекомендації щодо підвищення пропускної спроможності портів, диверсифікації маршрутів і впровадження інвестиційних проєктів.

Ключові слова: порти Миколаївщини, Ольвія, Ніка-Тера, морська логістика, експорт, інфраструктура, економічне зростання.

Портова інфраструктура Миколаївщини історично сформувала транспортний хребет півдня України, забезпечуючи вивіз сільськогосподарської та промислової продукції [1]. Починаючи з XIX ст., розвиток портів і залізничних під'їздів стимулював інтеграцію регіональної економіки у міжнародні торговельні мережі. Сьогодні порти «Ольвія» та приватні термінали відіграють ключову роль у перевалці зерна й інших вантажів, що визначає економічну стійкість регіону [2].

Історичні передумови та становлення портів. Миколаїв як портове місто сформувався у ХІХ ст., коли розвиток залізниці і морської інфраструктури дав змогу здійснювати масовий експорт зерна з внутрішніх районів України [1].

Сучасна структура портових активів. Порт «Ольвія» та приватні термінали (зокрема «Ніка-Тера») забезпечують значну частку перевалки аграрних вантажів і є прикладом державно-приватної взаємодії в галузі [2].

Економічний вплив на регіон. Перевалка зерна й олійних культур через порти регіону створює мультиплікаторний ефект: робочі місця, розвиток логістики, зростання суміжних галузей (переробка, зберігання, транспорт) [3].

Інфраструктурні виклики та модернізація. Необхідні інвестиції в причальні лінії, глибинні роботи (днопоглиблення), залізничні під'їзди та цифровізацію портових процесів для підвищення пропускної спроможності й конкурентоспроможності [2].

Вплив воєнних дій (з 2022 р.) та адаптація. Блокування й мінування морських шляхів, пошкодження інфраструктури змусили учасників ринку шукати альтернативні коридори (Дунай, перевантаження через інші порти, залізничні маршрути) [1].

Регіональна стратегія та синергія з агросектором. Стратегія розвитку області визначає порт як ключовий елемент логістичної мережі; поєднання портової політики та підтримки аграрного експорту підвищить експортний потенціал регіону [3].

Рекомендації практичного характеру: прискорити реалізацію приватно-державних інвестиційних проектів в портах; розвивати мультимодальні термінали; інвестувати в безпеку морських шляхів; впровадити цифрові системи управління вантажопотоками [2].

Еволюція портової інфраструктури Миколаївщини є визначальною для економічного зростання Південного регіону. Історично сформовані транспортні коридори та сучасні інвестиції забезпечують конкурентні переваги в експорті аграрної та промислової продукції. Водночас війна 2022 р. продемонструвала вразливість морських маршрутів і необхідність диверсифікації логістики,

інвестицій у модернізацію і координації на регіональному рівні. Розвиток портової інфраструктури за умови інтегрованих інвестицій та адаптивної політики здатен сприяти сталому економічному зростанню Південного регіону України.

Джерел і література

1. Експорт з Миколаївщини: Історія та сучасність регіонального лідерства. *mykolaiv.one*. URL: <https://mykolaiv.one/uk/eternal/eksport-z-mykolayivshhyny-istoriya-ta-suchasnist-regionalnogo-liderstva-6144>. (дата звернення 16.10.2025)

2. Olvia – Інформаційний меморандум. Концесійний проєкт порту «Ольвія». *Міністерство інфраструктури України*. URL: https://mtu.gov.ua/files/FILES_FOR_CONCESSION_PROJECTS/proekt-koncesii-u-portu-olviya/Olvia_Tender_Documentation/Ольвія_Інформ.Меморандум_V2a.pdf. (дата звернення 16.10.2025)

3. Стратегія розвитку Миколаївської області до 2027 року. *Миколаївська обласна рада*. URL: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf>. (дата звернення 16.10.2025)

Volkotrubenko Y. O., Student of the Specialty 121 «Software Engineering», Educational Research Institute of Computer Science and Project Management of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), jenya2010v@gmail.com

Shapovalova I. V., Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Sciences and Philosophie, Educational and Research Institute of Humanities of Admiral

Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv),
iryna.shapovalova@nuos.edu.ua

Evolution of the port infrastructure of Mykolaiv region as a factor of economic growth of the southern region

Examine the historical transformation of the port infrastructure of the Mykolaiv region and its impact on the economic development of the Southern region of Ukraine. The role of the main port operators, transport and logistics corridors, and the interconnection with the agricultural sector are analyzed. Special attention is paid to the consequences of the full-scale war of 2022 for maritime trade and the ways of adapting export-oriented supply chains. Practical recommendations for increasing port capacity, diversifying routes, and implementing investment projects are provided.

Keywords: ports of Mykolaiv region, Olvia, Nika-Tera, maritime logistics, export, infrastructure, economic growth.